

Og at man nu laver nye opgavebeskrivelser og varetagesområder, og at man så i øvrigt ændrer navnene på nogle af dem, er ikke hensigtsmæssigt. Det, der er brug for på det sociale område, er, at der er nogle klare, præcise spilleregler, således at enhver borger kan følge med i det, og det lægger lovforslaget ikke op til.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Tak for den brede opbakning til lovforslaget, der jo, som ordførerne selv har beskrevet det, indeholder en række forskellige mindre forslag.

Til fru Jette Gottlieb vil jeg sige om muligheden for at fravige kravet om, at man skal bo og arbejde i det amt, hvori man har plads i det sociale nævn, hænger sammen med nogle henvendelser fra LO og tidligere også fra Dansk Arbejdsgiverforening.

Jeg er helt enig med fru Jette Gottlieb i, at det absolut bør være sådan, at man skal bo og arbejde i det amt, hvor man er med i det sociale nævn. Men der har altså været en henvendelse fra LO om et ganske særligt tilfælde. Det er jo også sådan, at der står i lovforslaget, at der skal være en ganske særlig grund, og jeg kan belyse det nærmere i udvalget, hvis fru Jette Gottlieb ønsker det.

Så vil jeg sige til hr. Tom Behnke, at jeg kan sådan set godt følge ham, når han siger, at der er rigeligt med instanser på det sociale område: formidlingscentre og nævn og råd osv. Men jeg synes alligevel, der er en særlig begrundelse for Det Sociale Råd, fordi det jo hænger sammen med, at vi har fået gjort arbejdsmarkedets parter meget mere aktive i det sociale arbejde.

Jeg synes altså, det er en kæmpe landvinding, at LO, Arbejdsgiverforeningen, FTF – altså funktionærerne – og også andre i dag føler en helt anden form for forpligtelse i forhold til det sociale arbejde, end de gjorde for bare 5 år siden. Og en meget vigtig forudsætning for, at de mennesker, der hænger fast på overførselsindkomster – kontanthjælp, sygedagpenge – har bedre muligheder for at komme ind på arbejdsmarkedet, er, at arbejdsmarkedets parter er aktivt engageret i socialpolitikken.

Vi har i dag sådan et samarbejdsudvalg, der ikke er nævnt i lovgivningen, og det fungerer godt, og både LO og DA har altså været meget interesserede i, at det blev nævnt i lovgivningen for ligesom at tydeliggøre og slå fast, at der er det her samarbejde.

Så jeg synes egentlig, at det råd er sådan noget af det perspektivrige i det forslag her, fordi

det egentlig markerer den nye æra, vi er på vej ind i, hvor samarbejdet mellem det sociale område og arbejdsmarkedets parter har fået et helt nyt indhold sammenlignet med, hvad det havde før. Og efter min mening er det helt afgørende for, at vi kan få has på nogle af de sociale problemer, vi stadig væk har.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 165: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Udvidelse af ordningen om frit valg af hjemmehjælp).

Af Else Winther Andersen (V) og Jens Heimbürger (KF) m.fl.
(Fremsat 11/1 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Der er i dag i den sociale servicelov en bestemmelse, der giver borgere, der modtager hjemmehjælp, en mulighed for at få ansat en hjemmehjælper efter eget ønske. Men det må ikke være et privat firma, man udpeger, det skal altså være en konkret enkeltperson.

Når bestemmelsen ser sådan ud, er det bl.a., fordi det er et resultat af hele aftalen om revisionen af bistandsloven, der udmøntede sig i den sociale servicelov, der trådte i kraft den 1. juli 1998, og bestemmelsen er jo en af de få bestemmelser, som der var – hvad skal man sige? – politisk uenighed om, og hvor det netop var en del af at få hele aftalen til at falde på plads, at den endte med at se sådan ud.

Aftalen omkring de sociale love er ikke sådan bindende i et egentlig forlig, men jeg har jo hele tiden valgt at sige, at hvad angår de punkter, hvor vi ikke kunne blive enige, især når det drejer sig om de lidt mere følsomme punkter, mener jeg stadig væk, at man skal vise respekt af hensyn til den aftale, vi lavede på det tidspunkt.

Der har på et tidspunkt også været diskussion om anciennitetsbestemmelserne på børnepasningsområdet, og dér har jeg også sagt: Jamen jeg vil gerne gøre, hvad jeg kan gøre, hvor der er problemer med forsøgsbestemmelser og vejledning, men jeg synes ikke, det er acceptabelt at gå ind og ændre i loven så hurtigt efter, at vi lavede aftalen, og den trådte altså i kraft for mindre end to år siden.

Så vil jeg også sige, nu hvor forslaget går ud på, at man altså skal have mulighed for også at pege på et privat firma til at udføre opgaven, at jeg vil også mene, der er brug for at undersøge, hvad det egentlig vil betyde for kommunernes mulighed for at planlægge. Det er jo en afvejning, vi har talt om utrolig mange gange, altså hensynet til den enkelte borgers muligheder for at vælge mere frit over for den enkelte kommunes mulighed for at planlægge ud fra de begrænsede ressourcer, den har. For jo flere valgmuligheder, borgerne har, jo mere overkapacitet skal kommunen i virkeligheden have for at tilgodese alle behov – under indtryk af, at man ikke helt ved, hvor borgerne faktisk vil hente deres hjælp.

Det er jo ydermere sådan, at kommunen i dag har en mulighed for at give borgerne den valgmulighed. Det er jo ikke sådan, at den mulighed ikke eksisterer; det skal bare være sådan, at kommunen selv er indforstået med det.

Derfor kan regeringen ikke støtte forslaget. Vi mener, at vi skal holde os til det, vi vedtog, og som trådte i kraft for halvandet år siden. Vi mener, at vi godt lige kan se, hvordan den her bestemmelse virker, inden vi overvejer at kaste os ud i noget nyt, og at det under alle omstændigheder også skal ses i lyset af, hvad det betyder for kommunernes planlægningsmuligheder.

Grete Schødt (S):

Forslagsstillerne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, ønsker endnu en gang at forsøge sig med et lovforslag om en udvidelse af ordningen

om frit valg af praktisk hjælp, altså hjemmehjælp eller hjælp i hjemmet.

Jeg vil nu stille det spørgsmål: Bliver det mere aktuelt, anden gang det bliver fremsat?

Hvad handler det så egentlig om? Ja, det handler om, at vi her i Folketinget skal beslutte at sætte det kommunale selvstyre under pres. Det handler om, at en borger, der er berettiget til hjælp eller støtte, selv skal udpege en person eller et privat firma til at udføre opgaven. Den udpegede person eller virksomhed skal så godkendes af kommunen, som derefter skal indgå en skriftlig aftale med de pågældende om omfang og indhold af opgaverne samt om betaling m.v.

Venstre og Det Konservative Folkeparti ønsker at påtvinge kommunerne det frie valg. Det er faktisk et indgreb i det kommunale selvstyre, og forslagsstillerne ser dermed bort fra kommunens eget ønske og vurdering af fornuften i et mere frit valg.

Jeg ved ikke, om dette forslag om frit valg af personer eller firmaer knytter sig til nytænkning for de to partier, for fakta er, at der allerede i dag er stor mulighed for frit valg på hjemmehjælpsområdet. Det bliver praktiseret i flere kommuner, også i socialdemokratiske kommuner, f.eks. i København og i Odense. Den enkelte kommune kan i dag beslutte at udlicitere en opgaveløsning på hjemmehjælpsområdet, og samtidig kan den også indføre muligheden for, at de ældre kan vælge mellem en personlig hjælper eller kommunen eller en privat virksomhed som opgaveløser.

At introducere et mere frit valg i den offentlige sektor for at øge borgernes tilfredshed kan være godt. Det indgår også i Socialdemokratiets og i regeringens målsætning, men det skal være frivilligt at indføre for kommunerne og ikke pålægges ved lovgivning her fra Folketinget.

Med disse ord afviser Socialdemokratiet dette forslag.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, fru Grete Schødt, om jeg hørte rigtigt, når der blev sagt, at man i og for sig anbefaler udlicitering ved at fremhæve, at det sker i Odense Kommune, og at man synes, en udliciteringsordning er betydelig bedre end et privat firma, der kan løse den samme opgave.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Fru Else Winther Andersen hørte ikke rigtigt. I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at ingen kommunalbestyrelse med respekt for sig selv kunne drømme om at udlittere en opgave, den selv kan løse. Men vi har givet kommunerne en mulighed for et frit valg, som de selv beslutter, som de selv bestemmer, som de selv fører tilsyn med, og det respekterer vi.

Else Winther Andersen (V):

Frit valg af hjemmehjælp: I Venstre er vi meget optaget af at give de ældre en så stor valgfrihed som muligt i deres tredje og fjerde alder. Vi vil bl.a. på dette område gerne opfylde det ønske, at de selv kan vælge, om det skal være det offentlige eller et privat firma, der skal udføre den opgave, yde den hjælp, de skal have fra hjemmehjælpen, og selvfølgelig ønsker vi også at fastholde den mulighed, der er i serviceloven i dag, for, at det kan være en enkelt person. Derved bliver det så fleksibelt et tilbud til de ældre som overhovedet muligt.

Det, vi oplever, er, at de ældre ønsker at få den samme, faste hjemmehjælp og på det tidspunkt, der er aftalt, og erfaringerne viser, at det er den vare, som mange private firmaer kan levere. Og kunne de ikke levere varen, så var der jo heller ingen firmaer.

Der er jo ingen, der er bedre til at bestemme og vurdere, hvad det er, de gerne vil have, end de ældre selv. Og vi ser jo i de kommuner, der har indført valgfriheden, at når det er private firmaer, der udfører opgaven, er de ældre meget mere tilfredse.

Det sidste eksempel, vi har set, er fra Greve Kommune, hvor der nu er gennemført en brugerundersøgelse, hvor tilfredsheden var markant højere blandt de ældre, der modtog hjælpen fra det private firma, end blandt dem, der modtog kommunens tilbud om praktisk bistand, og det er jo faktisk tankevækkende.

Den socialdemokratiske ordfører har selv refereret fra Odense, at det er et andet godt eksempel. Der er områder derovre, hvor man kan vælge et privat firma, hvis man hellere vil have dét, og de oplysninger, jeg har derfra, er, at dér udvikler det sig i retning af, at man gerne vil have flere private firmaer ind.

Jeg kan heller ikke lade være med at referere, at landets statsminister måske er den bedste til at anbefale en større valgfrihed til de ældre med sine udtalelser om, at nu må vi gøre tingene an-

derledes. Og det må da så være at gå væk fra planen om, at kommunerne selv skal have lov til at bestemme, hvad de mener er det bedste for de ældre, og over til at give de ældre en større valgfrihed.

I Venstre vil vi gerne give de ældre frihed til selv at bestemme og derved beholde deres selv-respekt og til fortsat at kunne planlægge deres liv. Vi mener faktisk, det er hovmod på andres vegne, at man tror, at det kun er det offentlige, der kan levere og udføre arbejdet.

Det er også et vigtigt element, at kommunerne trods alt fortsat skal godkende de firmaer, der drejer sig om, og dermed har de jo stadig væk tilsynsforpligtelsen.

Så hvorfor ikke gå med til at give de ældre og kommunerne de frihedsgrader, der her vil være? For det viser sig jo også, at man gør nogle positive erfaringer med hensyn til den måde, man organiserer hjemmehjælpen på, som også kan bruges inden for det offentlige. Det er da også erfaringer, der kan være gode for fremtidens hjemmehjælp, og det skal man jo faktisk ikke foragte.

Da De Konservatives ordfører og CD's ordfører ikke kan være til stede, skal jeg oplyse, at de vil støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Vil Venstres ordfører bekræfte, at en normal Venstrepolitik går ud på at bevare det kommunale selvstyre, går ud på, at det er kommunerne, der selv beslutter, tilrettelægger og bestemmer, hvad de mener der er bedst for deres borgere?

Vil fru Else Winther Andersen her fra talerstolen være med til at give det signal til kommunerne, at her handler det om, at Venstre vil beslutte, hvad der er bedst for det kommunale selvstyre?

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil meget gerne bekræfte over for Socialdemokratiets ordfører, fru Grethe Schødt, at Venstre går ind for det kommunale selvstyre.

Jeg vil også gerne uddybe det med, at når vi siger, at kommunerne skal have en mulighed for at tilbyde de ældre et privat firma, i stedet for at det kun er det offentlige, der løser opgaven, så får kommunen også en valgfrihed med hensyn til, at opgaven kan løses fleksibelt, for

det er jo at gå begge veje også at give kommunen den mulighed.

Villy Søvnald (SF):

Det forrige forslag var af meget teknisk art, og man må jo sige, at det her er af meget ideologisk art. Det synes jeg ikke gør noget. Jeg synes, det er fint, at Folketinget diskuterer ideologi.

Det er jo en genfremsættelse, som det er sagt før, af forslaget om, at ældre skal kunne vælge hjemmehjælper.

Allerede i dag kan man som bekendt selv vælge den person, man ønsker som hjemmehjælper, og det, Venstre ønsker at åbne for med det nye forslag, er, at hjemmehjælpsmodtageren også kan vælge et firma eller en virksomhed og ikke kun en privat person som hjemmehjælper.

Jeg skal sige med samme, at vi ikke bryder os om forslaget, vel først og fremmest fordi vi synes, vi står ved endnu en skindebat, en debat, som er et fatamorgana på den måde, at den påstår at løse noget, som den efter vores opfattelse ikke løser. Må jeg bare pege på, at vi, mens vi diskuterer det her forslag, jo er midt i en ophidsset debat om forholdene på vores plejehjem – en berettiget debat, må man sige.

I debatten har der været nævnt eksempler fra tre steder, så vidt jeg har fulgt debatten: Vi har et eksempel fra en kommune, der har udliciteret; den kommune hedder Farum. Vi har et eksempel fra en kommune, hvor man har en selvejende institution, altså ikke en kommunal institution; den hedder Nordborg. Og så har vi et eksempel fra en kommune, hvor vi har en kommunal institution; den hedder Hobro.

Dermed har vi hele spektret eksemplificeret i den her debat. Vi har både det, Venstre tror er lyksaligheden, nemlig det privatiserede, udliciterede ældreplejecenter, vi har det selvejende, som ikke er kommunalt, og vi har det kommunale. Og alle tre steder er der præcis de samme problemer, nemlig at de ældre ikke får den pleje, som vi gerne så.

Derfor til Venstre: Venstre har ikke opfundet nogen trylleformular, men jeg må kvittere for, at jeg synes, det er flot gjort af Venstre, at det de sidste 5 år, mens jeg har siddet i Folketinget, har været sådan, at uanset hvilken politisk debat vi har haft om et væsentligt emne på de her ømme områder, hvad enten det har været børn eller gamle eller syge, så har Venstre hævet blikket med lyksalige øjne op mod himlen og sagt: Bare vi udliciterer det her, så er alle problemer løst.

Tænk at have sådan et trylleord at klare alle problemer med, og tænk hvilken evne at have at kunne diskutere uden om de væsentlige problemer!

Hvad er så de væsentlige problemer? Fru Else Winther Andersen nævnte i sit indlæg, at det var vigtigt, at de ældre selv kunne bestemme. Det er jeg enig i. Hvis man spørger de ældre, hvad de gerne vil, er deres svar, at de vil godt se den hjemmehjælper, de har brug for, lidt mere, end de gør i øjeblikket. Det er det helt gennemgående svar, når man spørger de ældre om, hvad de synes om hjemmehjælpen. De er ikke optaget af Venstres ideologiske tanke. De er optaget af at få lov til at se deres hjemmehjælp.

Hvordan løser man det? Det løser man såmænd ved det, vi startede på i finanslovforhandlingerne, nemlig at sikre, at i stedet for at aktivere de over 48-årige kan de kan blive ansat i ordinære job, bl.a inden for det her område. Og så gør man det ved det udspil, SF kom med i sidste uge, nemlig et forslag om at ansætte flere inden for hjemmehjælpen og på vores plejecentre, samtidig med at man selvfølgelig diskuterer at få rettet de forhold, der i dag ikke fungerer tilfredsstillende.

Jeg synes i øvrigt også, det står meget tydeligt i Venstres bemærkninger til lovforslaget, hvor der til sidst står:

»Forslaget får ingen økonomiske konsekvenser i forhold til eksisterende lovgivning, da ændringerne alene vedrører ældre, der allerede er visiteret til hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.«

Jamen herregud, Venstre kan ikke trylle! Licitering er ikke noget tryllebegreb, der gør, at problemer, der var før, ikke længere eksisterer. Det viser netop den diskussion, vi p.t. har på ældreområdet. Derfor er Venstres forslag et fatamorgana.

Vi vil gerne være med til at løse problemerne på ældreområdet, men ikke ved at forsøge at bilde befolkningen ind, at forslaget skulle være i stand til at løse de problemer, vi står over for i virkelighedens verden. Forslaget efterlader præcis de samme problemer.

Så det var nærmest en afvisning.

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti støtter dette forslag, som vi gjorde for cirka halvandet år siden. Vi er af den mening, at også ældre borgere skal have meget mere valgfrihed i kommunerne. Vi så i øvrigt

også gerne et frit valg-princip på plejehjemsområdet ud over kommunegrænserne, men det er en anden sag.

Service-loven giver godt nok en ældre borger mulighed for at vælge en såkaldt privat hjælper frem for kommunens ansatte, men der er nogle begrænsninger, som vi mener godt kan fjernes, f.eks. at den private hjælper skal ansættes i kommunalt regi. Godkendelsen skal jo alligevel ske i kommunen, så det ville være en nem sag at give de ældre helt frit valg.

Det kunne måske også ske ved at kalde den private hjælper for servicemedhjælper. Det gør man jo også i den private børnepasning og på handicapområdet. Man bliver selv arbejdsgiver.

Men kommunen kunne også godkende et hjemmeservicefirma, hvis den ældre hellere ville have dét.

Vi støtter lovforslaget og mener, at frit valg er en god ting.

Anders Samuelsen (RV):

Jeg skal sige med det samme, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte dette forslag. Vi betragter primært forslaget som, ja vel endnu et forsøg på at skabe et billede af, at Venstre står for det frie valg for borgerne og øgede valgmuligheder, og at man altså dermed skal kunne løse mange af de problemer, som også SF's ordfører var inde på eksisterer ude i virkeligheden.

Men hvad er så virkeligheden på nuværende tidspunkt? Ja, virkeligheden er jo den, at kommunerne har mulighed for at følge den strategi, som Venstre lægger op til. Og det er jo egentlig et godt princip, at man har bygget loven op på den måde, at man giver nogle muligheder til dem, som skal stå for den daglige administration af de offentlige midler, giver dem mulighed for enten at benytte den kommunale hjemmehjælp, for, at der kan peges på en privatperson, eller for at vælge at sige til borgerne, at de også godt kan pege på et privat firma, hvis det er det, de ønsker.

Men netop fordi vi herindefra gerne skulle nøjes med at lægge nogle rammer for, hvordan kommunerne skal agere, er det altså en mulighed, vi har lagt ud, og dermed har vi også givet kommunerne muligheden for at lade være med at handle på den måde.

Og hvis man er utilfreds med dét, er der jo den handlemulighed at ændre på sammensætningen af det byråd, som man har, hvis man altså ikke er enig i de dispositioner, som det foretager.

Ellers er der ikke ret meget indhold i en demokratisk tankegang om et kommunalt selvstyre, hvis vi alligevel herindefra ønsker at bestemme, præcis hvordan de skal gøre det. Dermed udhuler man jo egentlig en tro på, at et demokrati og et nærdemokrati kan fungere, og det er den primære argumentation for, at vi fra Det Radikale Venstres side vil afvise forslaget.

I bund og grund er det vel egentlig også bare et forslag, som vil bære ved til en tankegang, som jeg egentlig tror vi alle sammen herinde i Folketinget er imod, nemlig den tankegang, hvor vi i en eller anden forstand bliver lavet om til forbrugere alle sammen i stedet for at være borgere i et velfærdssamfund.

Derfor afviser Det Radikale Venstre lovforslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten støtter servicelovens formulering om, at de ældre har ret til selv at vælge en hjemmehjælper, og vi synes oven i købet, det er vigtigt. Men det er klart, at det ikke er det, der er forslagsstillernes ærinde, når det kommer til stykket. Ærindet er ikke at sikre denne valgfrihed; det er tværtimod snarere at åbne en ladeport for privatisering af hele hjemmehjælpen, og det går Enhedslisten ikke ind for.

Formuleringen i serviceloven er ikke spor tilfældig. Når der er indført en bestemmelse om, at kommunen skal godkende den hjemmehjælper, som den ældre har valgt, er det jo for at understrege, at kommunen har ansvaret for kvaliteten i hjælpen. Og det erkender forslagsstillerne også, når de siger, at der skal godkendes en person eller et firma.

Problemet er, at denne ansvarlighed selvfølgelig er knyttet til en person og netop ikke kan forflygtiges til et firma. Det er den ene grund. Den anden grund er: Et firma har jo det formål at tjene penge, og det er ikke vores opfattelse, at man skal give mulighed for, at den sociale service skal være et tjene penge-objekt. Plejen af de ældre må og skal være et offentligt anliggende, og det skal den blive ved med at være.

Der er så det problem, at det er kommunerne ude i landet, der udmønter denne offentlige opgave, og nu har vi faktisk i det sidste år set gentagne eksempler på, at kommunerne skærer fuldstændig uansvarligt ned på den hjemmehjælp, som de ældre får.

Det er ikke holdbart, og hvis det fortsætter, kan vi blive nødt til at lave lovbestemmelser, der strammer reglerne for et plejeminimum

endnu mere, end de allerede blev strammet ved sidste lovrevision. for vi kan ikke være tjent med, at vores velfærdssamfunds minimumsgoder bliver fastsat af en tilfældig budgetlægger i en tilfældig kommune. vi er nødt til at sikre, at der er et fælles minimum for kommunerne, men vejen til det er ikke at åbne for en yderligere liberalisering eller åbne for en privatisering af hele hjemmeplejen. det går vi ikke ind for.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag vil sikre vore ældre medborgere en større indflydelse og yderligere selvbestemmelse over deres liv og hverdag. Det tilbydes også en adskillelse mellem den, der udfører et job, og klageinstansen i forhold til jobbet, og det bakker vi naturligvis op.

Efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er en væsentlig del af hjemmeplejens og hjemmehjælpens opgaver af social karakter, og vi har en vision om, at der skal være mere plads til mennesket. Derfor er det vigtigt for os, at hjemmehjælp ikke bare bliver en maskinydelse af rengøring, indkøb og pleje. Der skal være tid til samtale under de enkelte besøg i hjemmet. Der skal være mulighed for, at det samme menneske yder fast service i det samme hjem. Der skal med andre ord være plads til værdier i ældreplejen.

Det psykosociale aspekt skal også tænkes med; det bliver det desværre ikke i tilstrækkelig grad i dag.

Det skal siges, at hjemmehjælpen fungerer godt i mange kommuner, men alt for mange steder skranter den. Mange ældre oplever, at hjælpen bliver aflyst på grund af kurser, sygdom osv., og mange ældre oplever også, at det fra gang til gang er nye ansigter, der dukker op. Og det giver selvfølgelig utryghed, at vildt fremmede mennesker går rundt i ens stuer, men det giver også spildtid, fordi en stor del af tiden ved disse besøg går med at orientere den nye hjemmehjælper om, hvad man ønsker gjort og hvordan, og hvor alting i huset befinder sig.

Vi ser alt for ofte, at de ældre kun får halv tid eller ingen tid. Så sent som i mandags kunne man i Aktuelt læse om en 90-årig kvinde, der er visiteret til 2 timers hjemmehjælp om ugen. I realiteten består hjælpen ofte af et 4 minutter langt besøg, som kun rækker til at tømme skraldespande. En anden kvinde fortæller til samme avis, at hun kun modtager det halve af den hjælp, hun er visiteret til.

Det er ganske enkelt uværdige vilkår at byde ældre, svagelige medborgere. Ældre er ikke ludobrikker, som de sociale myndigheder kan flytte rundt med efter forgodtbefindende og lade sidde over en omgang eller to. Ældre er bl.a. også elskede bedsteforældre og mennesker, der fortjener en langt mere respektfuld behandling end den, vi p.t. tilbyder dem.

Kommunerne klager over slunkne kasser, og hjemmehjælperne klager over at have for travlt, og de ældre klager over for dårlig og sjusket service. Alle parter er altså utilfredse med den nuværende situation. Derfor er det da oplagt at tænke nyt, f.eks. ved at indføre denne nye valgfrihed blandt de ældre. Når ældre får større valgfrihed over hjælpen i hverdagen, vil det mindske den følelse af klientgørelse og afmagt, som mange i dag føler.

Jeg tror, noget af hjemmehjælpens problem ligger i, at det er for nemt i et offentligt system, hvad enten det er på budgetfastlægningsniveau eller på serviceudøvende niveau, at betragte ældre upersonligt og se på dem som netop brikker, der skal passes ind i budgettrammer eller i arbejdsskemaer og køreskemaer, og dermed glemmer man, at det var mennesker med behov og følelser, som skulle komme i første række.

L 165 vil gøre det muligt for ældre at vælge en hjemmehjælper, de er trygge ved, og som måske endda har samme livsholdning, som de selv har. Forslaget vil desuden tvinge kommunerne til at sætte beløb på, hvor meget et hjemmehjælperbesøg må koste. Og det vil gøre hele området mere gennemskueligt, for når én betaler ud fra en fastsat takst og en anden udfører jobbet, så bliver det nemmere at identificere og slå ned på, hvor problemerne ligger.

Lovforslaget, som det er her, kan Kristeligt Folkeparti fuldt gå ind for.

Tom Behnke (FRI):

Jeg lyttede meget interesseret til fru Tove Videbæks tale, for det, der slog mig, var, at efterhånden som fru Tove Videbæk fik fremført sin tale, kunne jeg i mit manuskript sætte flueben hele vejen ned. Så med fru Tove Videbæks tilladelse vil jeg blot have lov til at tilslutte mig hundrede procent, hvad Kristeligt Folkeparti her har sagt.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):
Ordføreren for forslagsstillerne, fru Else Winther Andersen.

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil starte med at sige tak til de partier, der har givet en positiv tilkendegivelse om dette her forslag.

Men derudover vil jeg da godt sige, at jeg synes, det er lidt træls for de ældre, at med det samme man snakker om at give kommunerne nogle redskaber, nogle værktøjer, til at gøre det bedre for de ældre, så opstår der en stillingskrig, og at man dér med det samme begynder at snakke om, at det i hvert fald ikke skal være private firmaer, for de kunne jo gå hen og tjene penge på det, skønt vi samtidig ved, at de private firmaer på ingen måde er dyrere end de kommunale.

Til den socialdemokratiske ordfører, som taler meget om, at man ikke vil være med til at prøve at lade private firmaer komme med, vil jeg godt sige: Jamen vi kan jo bare ikke se bort fra – og det indrømmede ordføreren jo sådan set også – at udviklingen går i den retning, når selv gode socialdemokratiske kommuner lader dem udføre de opgaver.

Til SF's ordfører, der drejede debatten ind på plejehjemsdebatten – og den synes jeg kunne være fin at få på et andet tidspunkt, men det er ikke lige det, det drejer sig om i dette her lovforslag – vil jeg sige, at det var da alligevel mærkeligt, at man lige nøjagtig vælger et privat plejehjem her i København, som omtales hver dag i de elektroniske medier og i den skrevne presse, OK-Plejehjemmet Lotte, hvor jo nemlig de gamle er utrolig glade for at være, og hvor der er meget lavt sygefravær. Hvordan kan det være, at SF sådan lige skal have det væk?

Ja, det var fuldstændig rigtigt, det, SF sagde, at de gamle er meget optaget af at ville se deres hjemmehjælper, men de vil i hvert fald gerne se den samme, og det er det, vi kan se af evalueringsrapporterne, hvor man i kommunerne har udliciteret hjemmehjælpen til private firmaer: Dét er det i stor udstrækning meget mere den samme, der kommer, og det er på et tidspunkt, hvor den ældre vil have det. Og derved er tilfredsheden betydelig større, idet man har taget hensyn til det livsmønster, den ældre har haft inden.

Til Dansk Folkeparti vil jeg gerne sige tak for støtten til forslaget.

Og nok sagde De Radikale nej, men de ville alligevel godt være med til at give nogle rammer, men så var der jo lidt med det kommunale selvstyre, hvor jeg jo modsat siger, at man kun-

ne jo også give noget fleksibilitet til det kommunale selvstyre.

En stor tak til Kristeligt Folkeparti for den meget positive måde, hvor man startede med at sætte mennesket i centrum. Det kunne jeg ikke gøre så godt selv, og jeg vil nok sige, at de ord, der blev brugt, og linjerne om det, var godt valgt. For det, det jo virkelig drejer sig om her, er at sætte mennesket i centrum. Og det liv, den ældre har haft, inden vedkommende er blevet ældre, skal vedkommende stadig væk have lov til at have, og de interesser og måden, vedkommende har tilrettelagt sin tilværelse på, skal stadig væk være det, der er det altafgørende.

Og jeg vil gerne underbygge de ord, der også er blevet sagt, om, at man skal ikke klientgøre og man skal ikke tage ansvaret fra de ældre. Jo mere man gør det, desto mere hjælp får de brug for, fordi så bliver de nemlig forbrugere i stedet for borgere i deres egen tilværelse.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Fru Else Winther Andersen undrede sig over, at jeg havde taget eksempler frem.

Det er jo sådan, at når man står med noget, der er ren teori, kan man sige, så er det nu engang utrolig nyttigt at afprøve det i forhold til virkeligheden. Og min pointe ved at fremdrage tre eksempler var ikke at skamrose de offentlige, hvor de ikke fungerer; det var såmænd bare at påpege, at den kommune, der er mest kendt i Danmark overhovedet for at gå langt med at privatisere, står med præcis de samme problemer.

Det må da afføde følgende overvejelse: Er det så det rigtige problem, man beskæftiger sig med? Er det det rigtige svar, man er på vej hen imod? Hvis det var det, hvordan kan det så være, at privatiseringskommunen i Danmark par excellence har et megaproblem?

Så nævnte fru Else Winther Andersen et københavnsk plejehjem, og jeg forstår ikke, at man bebrejdede SF. Mig bekendt er budgetsituationen sådan i København, at Venstre har lavet et budgetforlig sammen med de borgerlige partier og Socialdemokratiet, og at SF ikke deltager. Så den bebrejdelse falder vistnok tungt tilbage på Venstre.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg forstod på Venstres ordfører, at der blev lagt mærke til, at Det Radikale Venstre netop

lagde vægt på det kommunale selvstyre, og at vi herindefra skulle give så brede muligheder, som det kunne lade sig gøre. Og er det ikke lige netop det, der ligger i loven i dag, at de har mulighederne?

Det, Venstre ønsker at gøre, er at tvinge kommunerne til at gøre det på en bestemt måde. Hvorfor ikke lade kommunerne vælge selv? Det er jo dem, der sidder med administrationsansvaret, dem, der sidder med ansvaret derude og skal have tingene til at hænge sammen, som må vælge den løsning, som de gerne vil have.

Jeg så gerne, at de gav øgede muligheder for, at man kunne bruge private, men hvis kommunerne vælger at gøre det på en anden måde, så er det jo det, der er demokratiets risiko: at man, når man har stukket nogle rammer ud, så vælger at gøre det på en lidt anden måde end den, jeg og Det Radikale Venstre gerne vil herindefra.

Så er det ikke lige netop det, vi har i dag, at kommunerne har gode muligheder for at variere det, og hvorfor skal vi lave om på dét?

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Til hr. Anders Samuelson vil jeg sige: Det er jo netop lige det ene element, kommunerne ikke kan bruge. Ved hjemmehjælp kan de gøre det selv som kommune, de kan lade en enkeltperson udføre opgaven, eller de kan udlicitere hele opgaven. Her er en midtervej. Hvis der er en privat, der ønsker at have et firma til at udføre opgaven, så har kommunen ikke muligheden for det i dag. Så det er lige nøjagtig det ene element, der mangler.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Gitte Seeberg):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Peter Skaarup (DF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om de igangværende kampagner for at skaffe opbakning blandt vælgerne til at skrotte kronen til fordel for euroen, og hvornår forventer ministeren at regeringen vil foreslå en folkeafstemning herom afholdt?«

(Forespørgsel nr. F 34).

Fra medlemmer af Folketinget Elisabeth Arnold og Flemming Kofod-Svendson, der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at de fra og med den 1. februar 2000 atter kan give møde i Tinget.

Gunhild Husums og Børge Klit Johansens hverv som midlertidige medlemmer af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 1. februar 2000 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.21